GEMEENTE MAASBREE

Inhoudsopgave

1. Inleiding

2. Bodemgesteldheid

3. Grondgebruik

3.1 Agrarisch
3.2 Niet-agrarisch

4. Infrastructuur

4.1 Wegen
4.2 Waterlopen
4.3 Spoorlijnen en tramlijnen

5. De gemeente Maasbree, nederzettingen

6. Conclusies

Literatuurlijst

Kaartmateriaal

Gemeentebeschrijving Maasbree

1. Inleiding

1.1 Gemeente Maasbree
p.a. Dorpsstraat 20
5993 AN Maasbree
Provincie Limburg
Inventarisatiegebied Limburgs Peelgebied
Aantal inwoners : 11.740 (1-7-1989)
Oppervlakte : 51,10 km2
Nederzettingen : Baarlo, Bong, Dubbroek, 't Heeske, Hei, Hert, Houthei, Korte Heide, Laar, Lange Heide, Langhout, Leeuwerik, Maasbree, Molenhuizen, Rinkesfort, Rooth, Schafert,
Schoorveld, Soeterbeek, Tongerlo, Vergelt, Zandberg.

1.2 De gemeente Maasbree, deel uitmakend van het inventarisatiegebied Limburgs Peelgebied, grenst aan de noordzijde aan de gemeente Sevenum. De oostelijke begrenzing wordt grotendeels gevormd door de gemeente Venlo (inventarisatiegebied Maasvallei). Daarnaast grenst Maasbree in de noordoosthoek aan de gemeente Grubbenvorst en wordt de zuidoostelijke begrenzing gevormd door de rivier de Maas. Aan de zuidzijde is de gemeente Kessel gesitueerd. De westelijke begrenzing wordt gevormd door de gemeente Helden.
Op 1 oktober 1940 vond een grenswijziging plaats tussen de gemeenten Maasbree en Venlo. De kern Blerick werd toen door de gemeente Venlo geannexeerd. Bij de verdere beschrijving van de gemeente Maasbree wordt uitgegaan van de huidige grenzen.

2. Bodemgesteldheid

De gemeente Maasbree heeft van zuid naar noord een maximale lengte van 9,5 km. en van west naar oost een maximale breedte van 6,5 km. .
De bodemgesteldheid van het grondgebied van de gemeente Maasbree is in hoofdzaak bepaald door de invloed van de Maas. De zandige en soms grindrijke afzettingen die zowel aan de oppervlakte als in de ondergrond voorkomen zijn ontstaan tijdens en na de periode van de Ijstijd. Als gevolg van grote verschillen in klimatologische omstandigheden die zich in de loop der tijden hebben voorgedaan en het hiermee samenhangende gedragspatroon van de rivier is door sedimentatie en erosie een belangrijk gedeelte van het huidige landschap gevormd. In het zuidwesten van het gebied zijn door zandverstuivingen tijdens de laatste fase van de Ijstijd de zogenaamde dekzanden gevormd. In het oosten zijn eveneens als gevolg van windwerking enige rivierduinen ontstaan. In enkele beekdalen heeft kleiafzetting plaatsgevonden.
Samenvattend kan het gebied bodemkundig in twee hoofdgroepen worden verdeeld nl. zandgronden, en zavel-kleigronden.

De zuidoostelijke begrenzing van de gemeente Maasbree wordt gevormd door de Maas. Het dal van deze rivier is bedekt met klei. Direkt westelijk hiervan ligt de kern Baarlo aan de rand van het rivierdal op de hogere zandgrond. Westelijk van de kern Baarlo begint het gebied de Kesselse Bergen : eveneens hogere zandgrond maar met stuifzandheuvels. Tussen de kernen Baarlo en Maasbree bevindt zich eveneens hogere zandgrond, doorsneden door de beekdalen van Everlose en Kwistbeek met kleiafzettingen. In dit gebied ligt het Dubbroek, een moeras-broekgebied. In dit gebied ontspringt de Molenbeek.
De kern Maasbree is gelegen op de hogere zandgrond en wordt aan de zuidzijde begrensd door een gebied met lagere zandgrond. Ten noorden van de kern Maasbree liggen de Lange en de Kleine Heide op de hogere zandgrond met vlakkere stuifzandachtige gedeelten.
De gemeente Maasbree bevindt zich op het hoogste punt op de Kesselse Bergen op ongeveer 29 meter +NAP, en op het laagste punt nabij de Maas op ongeveer 17 meter +NAP.

3. Bodemgebruik

3.1 Agrarisch

De agrarische sector speelt in de gemeente Maasbree een belangrijke rol. De kern Maasbree kent belangrijke landbouw, de kern Baarlo heeft een sterk ontwikkelde tuinbouw.

Kaartmateriaal vervaardigd rond 1810 geeft het volgende beeld van het agrarisch bodemgebruik. In de zuidoosthoek tussen de kern Baarlo en de Maas lagen afwisselend stroken akkerland en weiland. Ten noorden van Baarlo lagen enkele vennen omringd door heide en broekbos. Aan de westzijde van Baarlo bevond zich akkerland en langs de Kwistbeek weiland. Verder westelijk tot aan de grens met de gemeente Helden strekte de heide zich uit.
De centraal gelegen kern Maasbree destijds Bree genoemd, werd aan de zuidzijde begrensd door een gebied met vooral weilanden afgewisseld met enkele percelen akkerland. Verder zuidelijk en zuidwestelijk lagen heidegronden met hierin enkele vennen. Direkt westelijk en noordelijk van Maasbree lagen uitgestrekte akkers respektievelijk genoemd Peelstraatfeld, Korte Heiderfeld en Doerperfeld. Verder westelijk en noordelijk ging dit over in heidegebied met hierin enkele vennen. Aan de westzijde waren tevens enkele stroken bos aangelegd. Ten noordwesten van de kern Maasbree lag de kleine kern Tongerlo met aan de noordzijde een akkerlandgebied van beperkte omvang.
Noordoostelijk van Maasbree lag een uitloper van het eerder genoemde grote akkerlandgebied begrensd door heide met hierin enkele bospartijen.

In de periode tussen het eerste kwart van de negentiende eeuw en circa 1935 traden enkele veranderingen op in het agrarisch bodemgebruik. Het heide- en broekbosgebied ten noorden van de kern Baarlo was grotendeels ontgonnen en omgezet in akkerland of beplant met naald- en loofhout. In dit gebied bevonden zich tevens enkele boomkwekerijen. Een soortgelijk beeld vertoonde het gebied ten westen van Baarlo. De heide was vrijwel geheel ontgonnen en als akkerland in gebruik. Een ander deel was met naaldbos beplant.
Rond de kern Maasbree resteerde van de vroegere heide slechts enkele kleine stukjes. Het akkerbouwgebied ten noorden en ten westen van deze kern was verder uitgebreid.

Daarnaast was in de noordwesthoek van de gemeente een groot deel van grond in gebruik als weiland. Langs de grens met de gemeente Horst lagen loof- en naaldbossen.

Het agrarische bodemgebruik hedentendage geeft het volgende beeld te zien.
Tussen de kern Baarlo en de Maas in de zuidoostpunt der gemeente liggen weilanden. Direkt ten noordoosten en ten westen van de kern Baarlo liggen een tweetal tuinbouwgebieden. Voorts bevinden zich rond deze kern velden met randbebouwing. Het natuurgebied de Kesselse Bergen verder westelijk van Baarlo is grotendeels beplant met naaldbos. Langs de Kwist- Molen- en Everloschebeek, tussen de kernen Maasbree en Baarlo, liggen vochtige weilanden en broekbos. Ten noorden van de kern Maasbree ligt een oudbouwlandgebied met velden met randbebouwing, aan de noordzijde begrensd door een grootschalig landbouwgebied.

De woeste gronden die in begin van de negentiende eeuw in de vorm van heidevelden, vennen en broekbos een groot deel van het grondgebied van de gemeente Maasbree in beslag namen, werden in de loop van de tijd grotendeels ontgonnen. Nadat de woeste gronden op basis van franse wetgeving in het eerste kwart van de negentiende eeuw in handen van de gemeenten waren gekomen werd vanaf 1825 een deel van deze gronden aan particulieren verkocht. Na 1870 kwamen de ontginningen echt op gang. De gemeente Maasbree wordt gerekend tot de zuidelijke Peel. Hier bedroeg rond 1847 de oppervlakte woeste grond 44 % en het bos 7,7 %, het bouwland 24 % en het weiland 10,5 %.
In de gehele zuidelijke Peel nam in het laatste kwart van de negentiende eeuw als gevolg van ontginningen het bosareaal en het areaal bouwland in totaal toe met 2500 ha.. Het grasland nam toe met 300 ha.

Omtrent de verkavelingssituatie begin negentiende eeuw kan worden geconstateerd dat de weidegronden over het algemeen waren verdeeld in kleine percelen terwijl de akkers van grotere omvang waren. De topografische kaart vervaardigd rond 1935 toont onder meer de omvangrijke ontginningsgebieden in de gemeente Maasbree. Een rechtlijnig patroon van wegen en paden is herkenbaar in de uitgestrekte bossen in het zuidelijk deel van de gemeente. Een zelfde patroon is te herkennen in het tot weidegronden ontgonnen gebied in het noordelijk deel van de gemeente.

Deze weiden waren in vrij grote percelen verdeeld.
In 1956 en 1973 werden aanvragen ingediend voor een ruilverkaveling voor een gedeelte van de gronden in de gemeente Maasbree. In 1974 werd een begin gemaakt met de uitvoering van deze ruilverkaveling genaamd Dubbroek. Deze had betrekking op 772 ha. gronden gelegen in de zuidoosthoek van de gemeente Maasbree en de aangrenzende gemeente Venlo. Diverse onverharde wegen werden geasfalteerd en kavels werden vergroot, en enkele boerderijen werden verplaatst.

3.2 Niet-agrarisch

-ijzeroer
De gemeente Maasbree was in de 19e eeuw van enige industriële betekenis. In 1866 kende Maasbree een ijzergieterij. Een halve eeuw later waren in dit gebied verscheidene constructiebedrijven en ijzergieterijen gevestigd.Dankzij de in Maasbree woonachtige ondernemer Houba werd in de jaren na 1855 in Noord-Limburg begonnen met de delving van dit ijzererts. In Baarlo en omstreken groef men onder zijn leiding het erts dat naar de ijzersmelterijen van het Duitse Ruhrort werd verzonden, hetgeen in de gemeente een ongekende bedrijvigheid te weeg bracht. Na 1877 werd de winning van ijzererts een zeldzaam verschijnsel : de voordelig ontginbare terreinen waren uitgeput en Duitsland importeerde kwalitatief beter erts en produceerde andere catalysators.

-steenfabricage
In 1866 telde Maasbree een drietal keramische bedrijven.
In 1914 waren te Maasbree drie steenfabrieken gevestigd die deels met stoomkracht produceerden. Tegenwoordig zijn deze steenfabrieken niet meer in bedrijf.

- steenkool
In de gemeente Maasbree vonden tussen 1907 en 1909 diepboringen plaats naar het voorkomen van steenkool. Deze diepboringen leidden tot de ontdekking van een verlengstuk op Nederlandse grondgebied van de in Duitsland gelegen kolenhorst Erkelenz-Wassenberg-Elmpt. Dit verlengstuk noemde men de Peelhorst. Deze Peelhorst bestond uit drie schollen.

Een oostelijke schol van America tot Baarlo. Een middenschol onder Maasbree, Helden, Kessel en Reuver. En een westelijke schol onder Helenaveen, Meijel en Swalmen. Men ging niet tot exploitatie over. In Zuid-Limburg zat de steenkool minder diep en was nog een ruime voorraad aanwezig.

4. Infrastructuur

4.1 Wegen

Uit kaartmateriaal vervaardigd rond 1810 blijkt dat de gemeente Maasbree over een weinig ontwikkeld onverhard wegennet beschikte. De belangrijkste verbindingen waren de wegen die de kern Maasbree met de kern Blerick (gemeente Venlo) en het de kern Helden (gemeente Helden) verbonden. Een andere weg verbond de kern Maasbree met de noordelijk gelegen kleine kern Tongerlo. Vanuit de kern Baarlo liep een weg in noordoostelijke richting naar de kern Blerick. Een andere weg liep vanuit Baarlo in westelijke richting naar de kleine kern Bong. Daarnaast had de gemeente een uitgebreid net van onverharde kleine wegen en paden.
Rond 1860 had een belangrijke verbetering van het bestaande wegennet plaatsgevonden. De Napoleonsbaan die Maaseik (België) met Venlo verbond doorsneed de zuidoosthoek van de gemeente. Deze verharde weg passeerde de kern Baarlo aan de oostzijde en verliet de gemeente Maasbree in noordoostelijke richting. Het overige wegennet binnen de gemeente verkeerde in onverharde toestand.
Tussen circa 1860 en 1940 vond een uitbreiding van het verharde wegennet plaats. Op de Napoleonsbaan werd ter hoogte van de kern Baarlo tol geheven. De kernen Baarlo, Bong en Maasbree werden door verharde wegen met elkaar verbonden. De verharde weg van Panningen (gemeente Helden) via Maasbree naar Blerick (gemeente Venlo) doorsneed de gemeeente van west naar noordoost. Vanuit de kern Maasbree liep een verharde weg in noordelijke richting naar Sevenum (gemeente Sevenum). Tot slot was er nog de weg van Maasbree naar de kleine kern Tongerlo die slechts gedeeltelijk verhard was.
Naast deze verharde wegen had de gemeente nog steeds een uitgebreid net van onverharde wegen en paden. Deze doorsneden o.a. het noordelijk deel van de gemeente.

4.2 Waterlopen

De belangrijkste waterloop op het grondgebied van de gemeente Maasbree is de rivier de Maas. De Maas vormt voor een klein gedeelte de oostelijke begrenzing van de gemeente. Van oudsher zorgden een aantal veren voor de verbinding met de oostelijke Maasoever. Behalve de Maas stromen enkele beken door de gemeente. De Kwistbeek komt vanuit de gemeente Helden de gemeente Maasbree in de zuidwesthoek binnen.

Vervolgens stroomt deze beek in oostelijke richting en maakt een bocht in zuidelijke richting rond de kern Baarlo. Ten zuiden van deze kern mondt de Kwistbeek in de Boschbeek en verlaat in zuidelijke richting het grondgebied van de gemeente. De Everloschebeek komt eveneens vanuit de gemeente Helden de gemeente binnen en passeert de kern Maasbree aan de zuidzijde en verlaat de gemeente in noordoostelijke richting. In het moeras- en broekgebied Dubbroek tussen de kernen Baarlo en Maasbree ontspringt de Molenbeek. Deze stroomt in noordoostelijke richting naar Hout-Blerick (gemeente Venlo).
De Noordervaart was weliswaar gepland tot op het grondgebied van de gemeente Maasbree. Het werd echter slechts tot bij Beringe (gemeente Helden) voltooid.

Het omvangrijke ontginningsgebied in het noordelijk deel van de gemeente wordt van west naar noordoost doorsneden door enkele kunstmatige waterlopen o.a. de Lange Heide lossing en de Krayelsche Loop.

De afwatering binnen de gemeente Maasbree geschiedt deels op natuurlijke wijze via de Maas en de genoemde beken. In het noordelijk deel van de gemeente zijn enkele kunstmatig aangelegde waterlopen hiervoor verantwoordelijk.
Het grondgebied van de gemeente Maasbree ressorteert
onder het Waterschap Noord-Limburg.

4.3 Spoorwegen en tramlijnen

De gemeente Maasbree werd in vroeger jaren doorkruist door een tramlijn. Het betrof de lijn Venlo-Beringe van de Stoomtrammaatschappij Venlo-Maasbree-Helden (VMH). Deze lijn verbond Venlo via Blerick, Maasbree, Helden, en Panningen met Beringe in de zuidelijke Peel. Deze lijn werd in 1912 in gebruik genomen. Op 1 januari 1923 werd de verlieslijdende maatschappij verkocht aan de Limburgsche Tramweg Maatschappij. In 1929 werd de lijn Venlo-Beringe overgenomen door de MaasBuurtSpoorweg. Ook dit mocht niet baten. Begin jaren dertig werd de lijn opgeheven. De tramlijn liep tussen Blerick en Maasbree langs de verharde weg en liep middendoor de kern Maasbree. Westelijk van Maasbree maakte de lijn een scherpe bocht in zuidelijke richting en verliet in zuidwestelijke richting de gemeente.

5. De gemeente Maasbree, nederzettingen

5.1 Maasbree en Baarlo

De kern Maasbree kan in haar oorspronkelijke vorm worden gekarakteriseerd als een lineaire nederzetting. Begin negentiende eeuw lag de in omvang bescheiden bebouwing langs de weg die de kernen Blerick (gemeente Venlo), Maasbree en Helden (gemeente Helden) verbond. Een tweede kern van enige omvang was Baarlo. De bebouwing van deze kern lag in de zuidoosthoek van de gemeente rond het kruispunt van enkele wegen in de bocht van de Kwistbeek. Rond deze kern lagen enkele kastelen deels met omgrachting.
Rond 1835 bestond de plaatselijke nijverheid uit twee oliemolens en drie meelmolens. In dit jaar telde de gemeente 3815 inwoners. Hierbij moet wel worden bedacht dat destijds de kern Blerick nog tot de gemeente Maasbree behoorde. De Dictionnaire Géographique maakt verder melding van de aanwezigheid in Maasbree van 533 huizen, drie kerken, twee gemeentehuizen en drie scholen. Rond 1850 was de kern Maasbree niet wezenlijk veranderd. Wel had enige verdichting van bebouwing plaastgevonden. Eenzelfde beeld toonde de kern Baarlo. Het aantal inwoners bedroeg ruim 4000.
De gemeente Maasbree wordt in de landbouw-historische literatuur rond 1870 een typische veeteeltgemeente genoemd. Daarnaast werd een grote variëteit aan handelsgewassen geteeld zoals hop, kool- en lijnzaad, vlas, boekweit, aardappelen en voedergewassen.
Tussen circa 1850 en 1940 vond in de kern Maasbree een duidelijk toename van de bebouwing plaats. Langs de wegen vanuit Maasbree in noordelijke, zuidoostelijke en zuidwestelijke richting was bebouwing ontstaan. Kaartmateriaal rond 1935 vervaardigd maakt melding van de aanwezigheid van twee korenmolens, een RK kerk en enkele kapellen en een hulpsecretarie (het gemeentehuis stond in Blerick). De gemeente kende enige niiverheid gericht op de plaatselijke afzet.

De kern Baarlo onderging tussen 1850 en 1940 eveneens enige groei in de vorm van verdichting van de bebouwing. Langs de Napoleonsweg was nieuwe bebouwing ontstaan. Rond 1935 was de bebouwing van de kern Baarlo vastgegroeid aan de bebouwing langs de Napoleonsweg. Langs de wegen in noordelijke en zuidelijke richting was nieuwe bebouwing ontstaan.

Ditzelfde gold voor de weg vanuit Baarlo in oostelijke richting naar de Maas. Op de Maas lag een veer voor het vervoer naar Steyl (gemeente Tegelen) en op de oever was een veerhuis gebouwd.

Kaartmateriaal rond 1935 vervaardigd maakt melding van twee korenmolens en een watermolen, een hulpsecretarie, een RK kerk en een kapel in Baarlo.
Vanaf 1880 beschikken we over de inwoneraantallen per periode van vijf jaar :

1880	5.130	1915	10.354
1885	5.296	1920	10.757
1890	5.545	1925	12.094
1895	6.129	1930	13.216
1900	7.042	1935	14.910
1905	7.936	1939	15.754
1910	9.089	1940	4.995

Door de toevoeging van Blerick aan Venlo in 1940 nam het inwonertal van Maasbree sterk af.

5.2 Verspreide bebouwing

De gemeente Maasbree bevatte in de periode 1850-1940 vrij veel verspreide bebouwing. De diverse ontginningen waren daar mede de oorzaak van.
Begin negentiende eeuw lag ten noorden van de kern Maasbree een tiental boerderijen op de rand van het grote akkerbouwgebied en de onontgonnen heide. Ten noordwesten van de kern Maasbree lag enige verspreide bebouwing genoemd Tongerlo. Oostelijk van Maasbree langs de Molenbeek lagen enkele boerderijen. Ten zuidoosten van Maasbree bevond zich enige bebouwing aangeduid met Den Bout.
Ten noordwesten van de kern Baarlo in de nabijheid van de Maas lag Berckt omgeven door enkele boerderijen. Ten westen van de kern Baarlo lag In de Bong, waarschijnlijk bestaande uit eveneens enkele boerderijen.
Rond 1870 was in het bovengeschetste beeld weinig verandering opgetreden.

Kaartmateriaal vervaardigd rond 1935 toont een duidelijke toename van het aantal boerderijen in het grotendeels ontgonnen gebied ten noorden van Maasbree. Ook westelijk en noordwestelijk van de kern Maasbree waren her en der nieuwe boerderijen gebouwd. De bebouwing ten noordoosten van de kern Baarlo nabij de Maas werd aangeduid als Klooster Berckt. Langs de Napoleonsbaan was nieuwe bebouwing ontstaan.

De met de naam Bong aangeduide bebouwing ten westen van de kern Baarlo was enigszins in omvang toegenomen. Ten noordwesten van Bong lag de nederzetting Zoterbeek.

5.3 Nederzettingen na 1940

In de periode na 1945 vonden in de kern Maasbree op vrij grote schaal uitbreidingen plaats. Aan de zuidzijde van deze kern werden enkele nieuwe woonwijken gebouwd.
De kern Baarlo groeide in nog sterkere mate. Hier kwamen eveneens aan de zuidzijde diverse nieuwe woonwijken tot stand. We kunnen spreken van vrijwel een verdubbeling van het bebouwde oppervlak van deze woonkern.
De her en der gelegen verspreide bebouwing laat een lichte toename zien.

De gemeente Maasbree kan thans als volgt worden gekarakteriseerd. Voor de kern Maasbree geldt dat de land- en tuinbouw de hoofdactiviteit van de bevolking vormt. Daarnaast wonen vele forensen uit Venlo in deze plaats. De kern Baarlo heeft naast een belangrijke woonfunctie ook recreatieve betekenis door de aanwezigheid van het recreatieoord De Berckt. Daarnaast heeft de tuinbouw zich in Baarlo sterk ontwikkeld.

6. Conclusies gemeente Maasbree

6.1 Ter afronding van de inventarisatie van de gemeente Maasbree dienen de volgende opmerkingen te worden gemaakt.
De gemeente Maasbree heeft in de periode van 1850 tot 1940 een groei doorgemaakt die gekarakteriseerd wordt door voornamelijk verdichting van de bebouwing langs de bestaande wegen. Het geven van een stedebouwkundige typologie is daarom niet relevant. Het totale aantal geïnventariseerde panden en objecten in de gemeente Maasbree bedraagt ca. 140.

6.2 De in het kader van het MIP geïnventariseerde bebouwing bevindt zich voornamelijk in de beide kernen Maasbree en Baarlo m.n. langs de oude doorgaande wegen.
In de kern Maasbree bevinden zich de panden vooral langs de oost-west verbinding Dorpstraat-Westerlaan en de hierop aansluitende noord-zuid verbinding de Pastoor Leursstraat.
In de kern Baarlo is dit de bebouwing aan de oost-west verbinding Bong-Grotestraat-Marktstraat en Maasstraat, en de doorgaande noord-zuid verbinding de Napoleonsbaan en de hieraan vrijwel parallel lopende Veldstraat-Hoogstraat.

In de kern Maasbree verdienen enkele objecten aparte vermelding. Aan de Dorpstraat zijn dit de St. Aldegundiskerk uit 1900 van de Roermondse architect P. Cuypers in neo-gothische stijl, en het markante Huis van de Loo in een eclectische bouwstijl. De toegangspoort tot het kerkhof (Achter de Hoven) bezit neo-gothische elementen.

In de kern Baarlo verdient het pand Grotestraat 36 aandacht. Het betreft een monumentaal pand uit waarschijnlijk het laatste kwart van de vorige eeuw. Aan de Maastraat bevinden zich een tweetal markante villa's van architect P. van Soest uit Baarlo t. w. de villa's Antonius en Wilhelmina, beide uit 1939. Aan deze straat staat eveneens het St. Josephklooster uit 1905 van de Roermondse architect H. Bartrams met lichte neo-renaissance elementen.
Architect Jac Grubben uit Blerick was verantwoordelijk voor het ontwerp van het LLTB gebouw aan de Maasstraat. Dit pand vertoont enige invloeden van de Nieuwe Zakelijkheid. De architecten Jac Grubben en A. Holten uit Blerick, een kern die tot 1940 bij Maasbree hoorde, hebben diverse panden in deze gemeente ontworpen.

J. Franssen uit Roermond ontwierp de voormalige kapelanie aan de Hoogstraat uit 1936. Het pand Baron van Erplaan 4 is eveneens een villa van architect P. van Soest uit Baarlo.

Kasteel Scheres aan de Napoleonsbaan uit ca. 1860 mag eveneens niet onvermeld blijven. Enkele bijbouwen van het monumentale kasteel de Berckt dateren uit de MIP periode.

Literatuurlijst

Rapport voor de ruilverkaveling Dubbroek. 1974. Centrale Cultuurtechnische Commissie.

Rapport over een sociaal-economisch en sociaal onderzoek naar de gemeente Maasbree verricht door : Economisch Technologisch Instituut in Limburg. Provinciale Waterstaat. Provinciaal Opbouw Orgaan Limburg. 1963.

Limburg in vogelvlucht. Leeuwarden 1980.

A. Steegh, Kleine monumentenatlas van Nederland, Zutphen 2e druk.

Ph. VanderMaelen, Dictionnaire Géographique du Limbourg, Assen 1978.

G.C.P. Linssen, Verandering en verschuiving. Industriële ontwikkeling naar bedrijfstak in Midden- en Noord-Limburg, 1839-1914, Tilburg 1969.

J.F.R. Philips, J.C.G.M. Jansen, Th. J.A.H. Claessens, Geschiedenis van de landbouw in Limburg, 1750-1914, Assen 1965.

J. Kuyper, Gemeenteatlas van Limburg, Maasbree 1981.

Streekplan voor Noord- en Midden-Limburg, 3 dln., 1982

Kaartmateriaal

Tranchotkaarten 1803-1820
no. 25 Horst
no. 32 Helden
no. 33 Venlo
1:25.000

Kuyperkaart gemeente Maasbree
ca. 1860
1:50.000

Topografische kaarten, 1934
no. 695 Grubbenvorst
no. 711 Panningen
no. 712 Venlo
no. 728 Kessel
1:25.000

Kaart Provincie Limburg, 1982
1:50.000

Streekplan Noord- en Midden-Limburg, 1982
Kaart 2 : Natuur en Landschap
1:100.000

Kaart gemeente Maasbree, 1982
Provinciale Planologische Dienst
1;10.000

Lijst van bijgevoegde afbeeldingen

I De huidige gemeente Maasbree
IIa-c De gemeente Maasbree in het eerste kwart van de negentiende eeuw
III De gemeente Maasbree ca. 1860
IVa-d De gemeente Maasbree in 1934

I

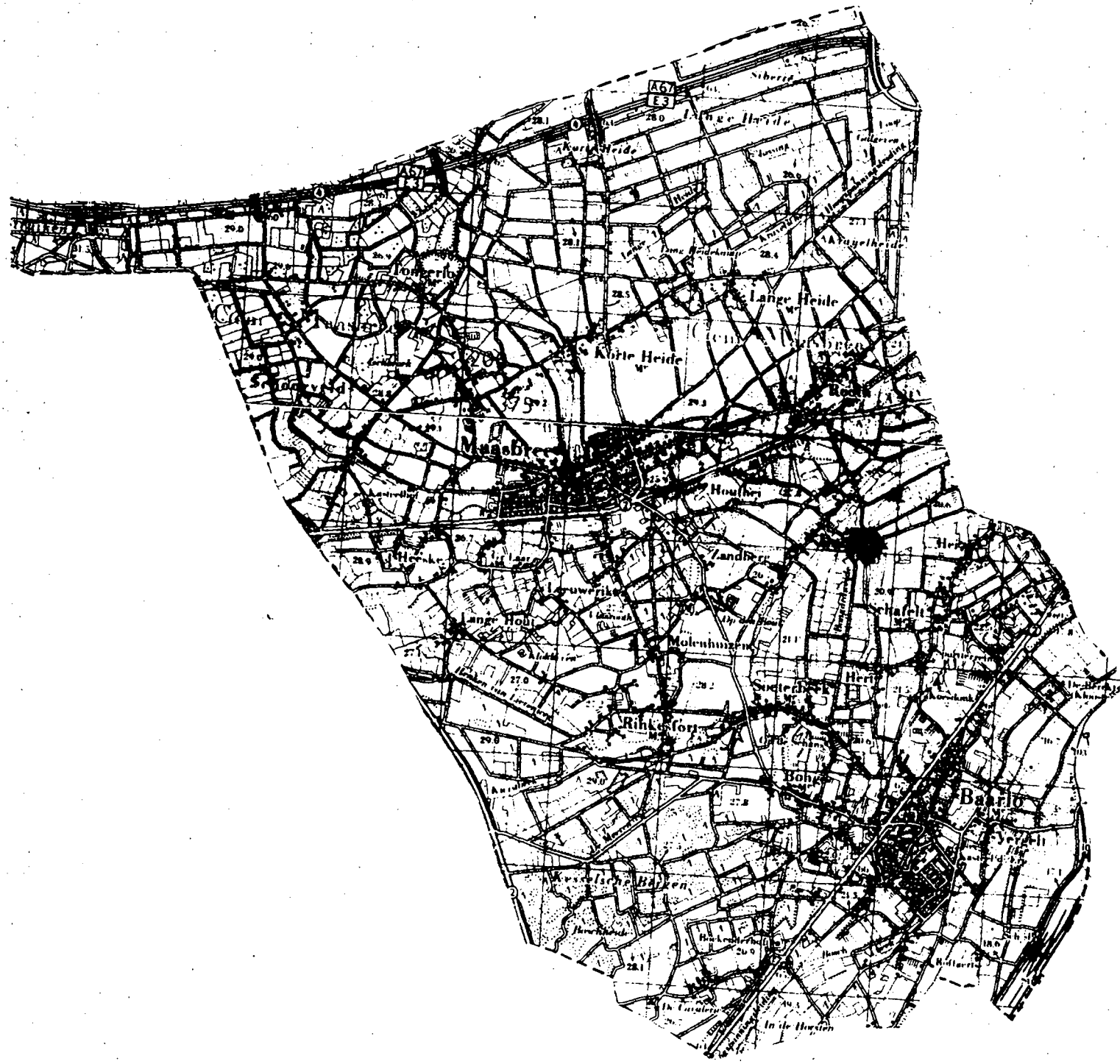

A67
E3
Lange Heide
Korte Heide
Lange Heide
Korte Heide
Maasbree
Houthei
Zandberg
Lange Hout
Molenhuizen
Rinkesfort
Bohg
Baarlo
Kesselsche Bergen
In de Horsten

op den Beuchen
Burmgerheck
aenden Vosberg
Noebeshock
Everlo
Vosbergerfeld
op Sto
Henyshock
Peningen
in Zieelen
Heuvelhock

Korte-heid.
Korte-heiderfeld
Doerper-feld
Peel-straat feld
Bree
Westringer
Dekenshorster feld
Meldren
Inderhof
den Bout

urte – 1 km der Natur)

1500 2000 Meter

1500 2000 2500 Schritt

:che Geschichtskunde

'olge

verbandes Rheinland

grafieën

Kennzeichnung der Bodenbewachsung (Kulturarten) und Bodenbildung

Die Bodenbewachsung ist auf den handgezeichneten und kolorierten Originalblättern durch Flächenfarben wiedergegeben, deren Bedeutung auf einigen Blättern zusätzlich durch Buchstaben hervorgehoben ist. Bei der Durchmusterung der Karten wurden auf allen Blättern die unten erläuterten Buchstaben nachgetragen, bzw. neben die schon vorhandenen der Originale gesetzt. Schraffiegende Buchstaben bedeuten eine unsichere Aussage, eingeklammerte Widerspruch zum angrenzenden Kartenblatt. Die Farben beziehen sich auf die Darstellung in den Originalkarten. In den Nachdrucken kommen durch die Reproduktion bedingte Farbverschiebungen vor

Farben (in der Tönung verschieden)	hinzugesetzte Buchstaben	
weiß, vereinzelt auch mit Farbton für F oder Br	T	Ackerland [Terres labourables]
weiß, oft mit feinen Punkt- und Linien-signaturen		Gärten [Jardins]
weiß, mit regelmäßigen schwarzen Punkten		Acker mit Obstbäumen (Obstäcker)
grün		hofnahe, eingezäunte Wiesen und Weiden (Pesche)
grün oder gelb, meist grün, mit regelm. schwarzen Punkten,		Baumgärten (Bungerte) [Vergers] oder Obstwiesen und -weiden

Farben (in der Tönung verschieden)	hinzugesetzte Buchstaben	
gelb	B	Wald, ungegliedert [Bois]
gelb	Bhf	Hochwald [Bois haute futaie]
gelb	Bt	Niederwald [Bois taillis]

Schwarze Punkte oder Buschwerksignaturen in Wiesen und Weiden. Hutung, Brachland, Buschwerk, Heide und Wald deuten Baumbestand oder Buschwerk an. Die Buchstaben s, p, c, h hinter dem Buchstaben B bedeuten sapin, pins (Fichten ‹Rottannen›, Kiefern), chênes (Eichen), hêtres (Buchen).

Das damals vorhandene Wild-, Schiffel- und Rottland der Feldweide-, Feldheide- und Feldwaldwirtschaft des Berglandes bereitete vielfach eine eindeutige topographische Bestimmung und kartographische Darstellung der Bodenbewachsung. Die Bruche des Tieflandes erscheinen als

Kartenaufnahme der Rheinlande durch Tranchot und v. M

II D

32 Helden

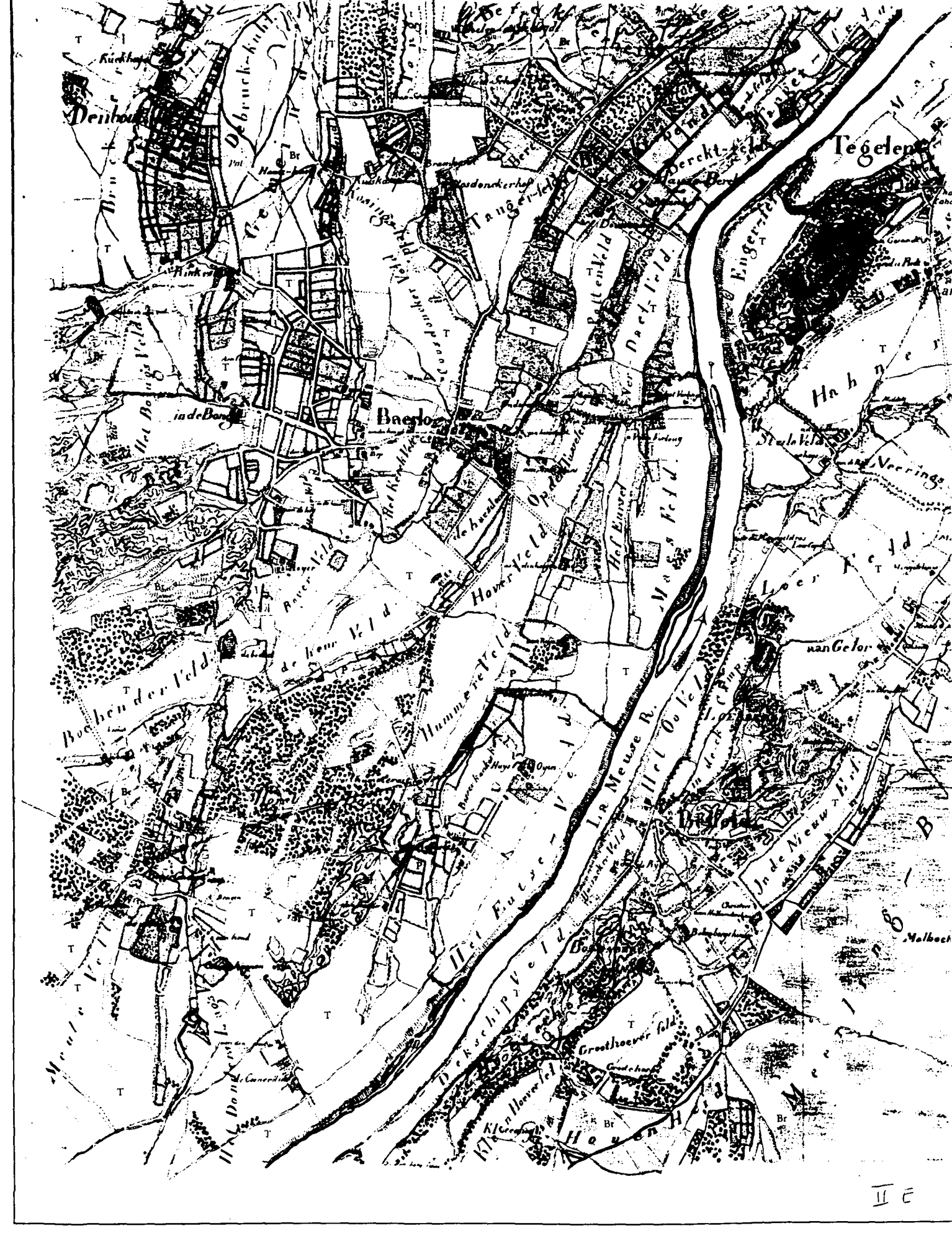

II E

Topographische Aufnahme rheinischer Gebiete durch französische Ingenieurgeographen unter Oberst Tranchot 1803-1813 und durch preußische Offiziere unter Generalmajor Frhr. v. Müffling 1816-1820 mit Ergänzungsblättern 1826-1828.

Die Originale befinden sich in der Staatsbibliothek in Marburg/Lahn — Stiftung Preußischer Kulturbesitz —

Längenmaßstab 1:25

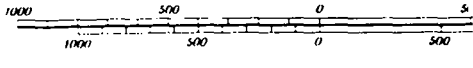

PROVINCIE LIMBURG. GEMEENTE MAASBREE

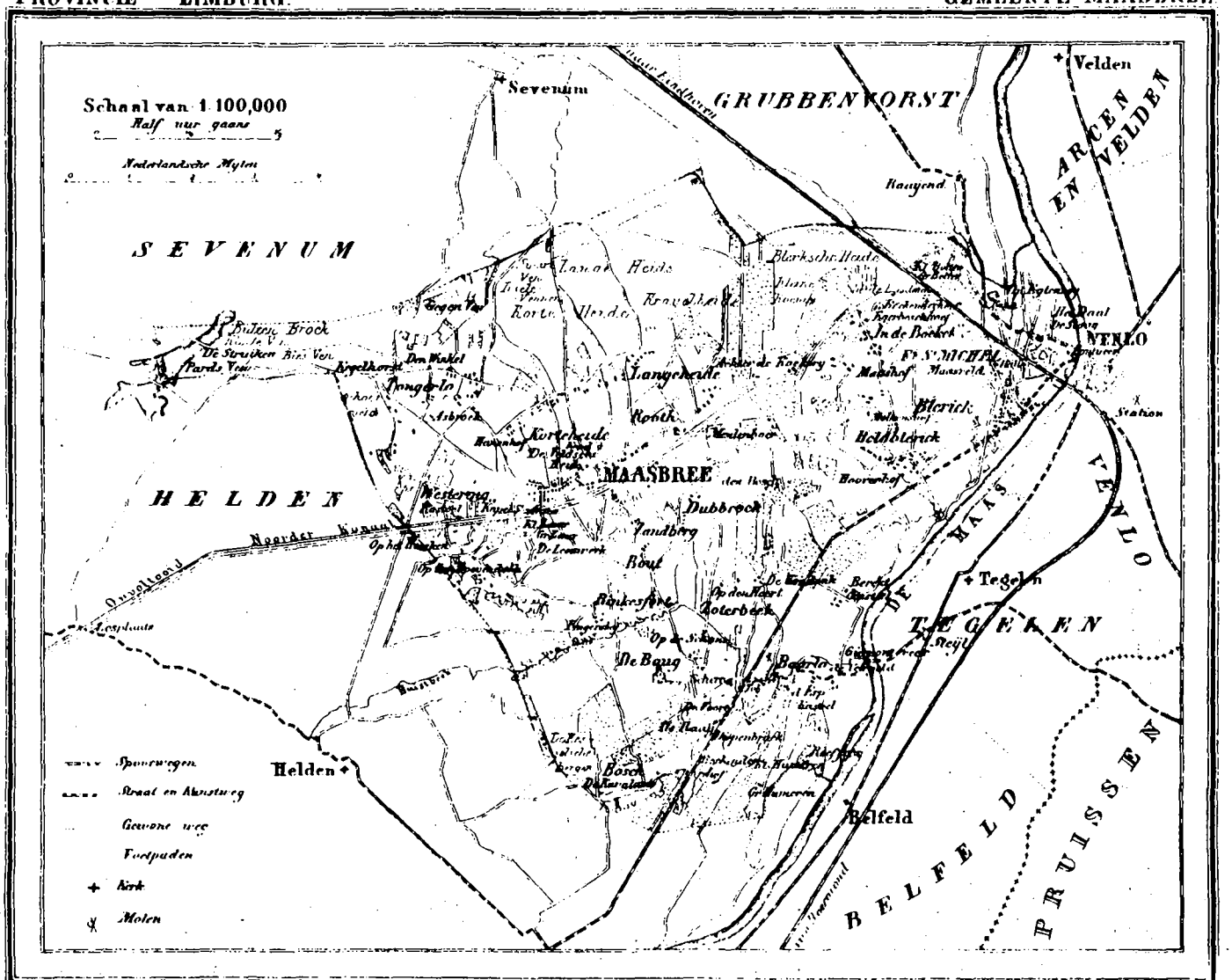

111

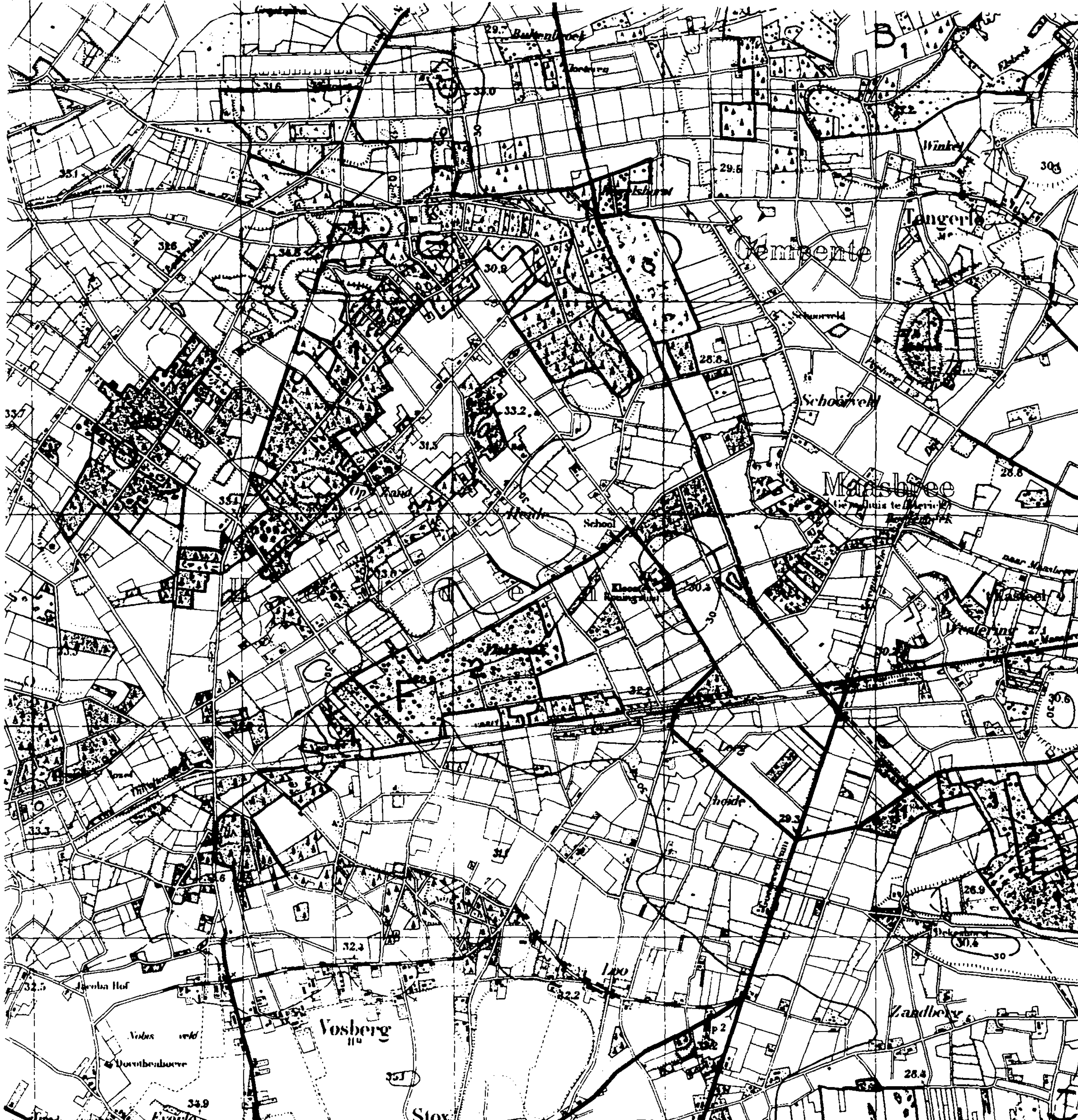

727 Helden.

Hoogtemeting verricht in 1934

Foto-litho

n 5000 meter.

0 2500 meter.

ten behoeve van den Staat der Nederlanden.

k verboden.

IV A

694	695	696
711	712	713
727	728	

Uitgave 1936.

IV B

Nº

VE

Verken

Schaal

Nº695 G

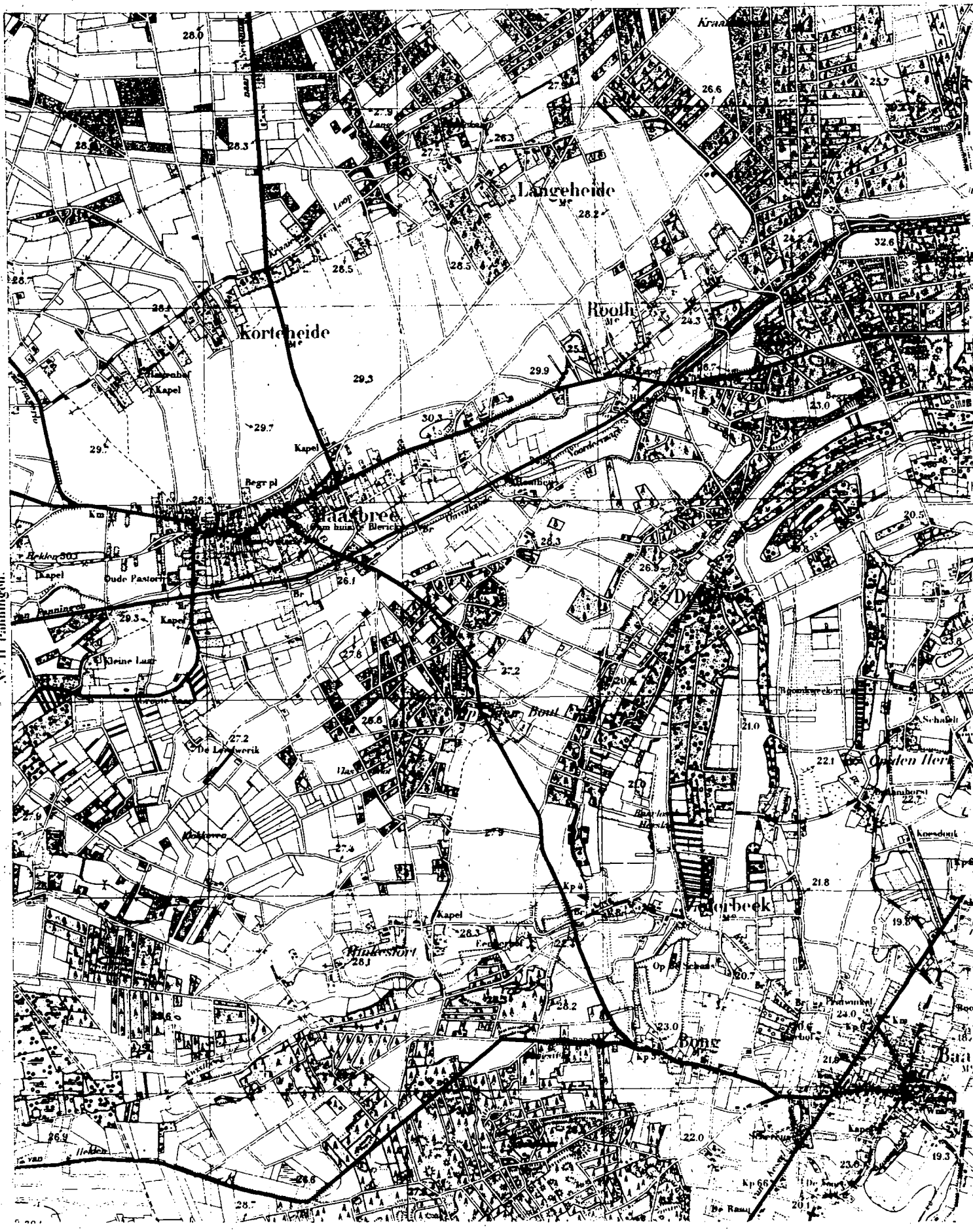

Nº695 Grubbenvorst.

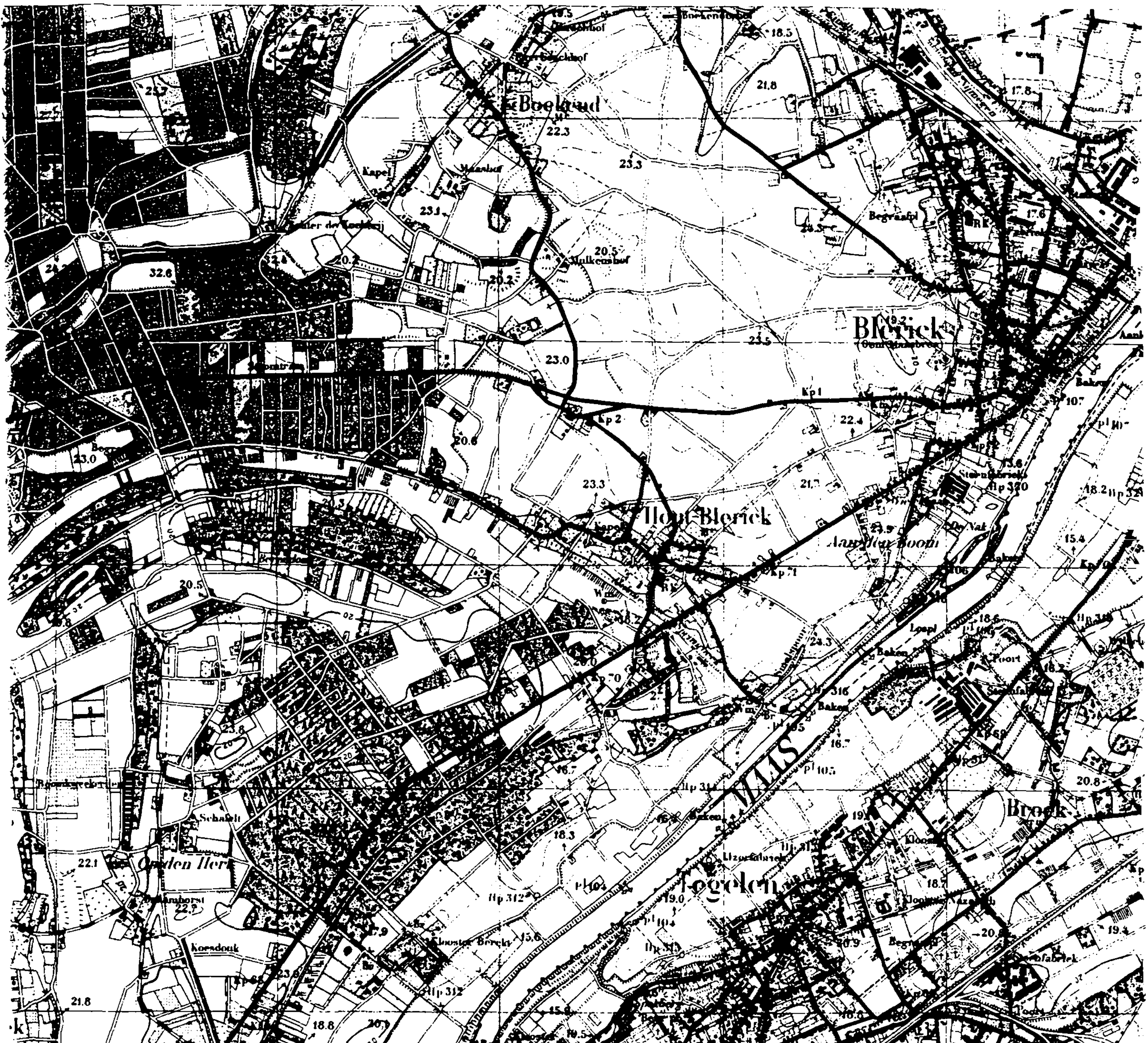

Nº728 Kessel.

Schaal van 5000 meter.

1000 750 500 250 0 2500 meter.

De Auteursrechten zijn voorbehouden ten behoeve van den Staat der Nederlanden.

Nadruk verboden.

IV c.

Topografische Dienst.

№ 712 Venlo.

Schaal van 5000 meter.

2500 2250 2000 1750 1500 1250 1000 750 500 250 0

De Auteursrechten zijn voorbehouden ten behoeve van den Staat der Nederlanden.

Nadruk verboden.